

گفت و گو با محمدرضا فروتن و پوریا آذربایجانی، بازیگر و کارگردان فیلم «تجربش ناتمام»

فروتن: خوشحالم که وارد مافیای سینمایی نشدم

عکس: امیر جدیدی / شهر وند

کاربردش رایج شده است. صورتی که باید درست و به‌جایه کار برده شود.

فروتن: فکر می‌کنم «تجربش ناتمام» برای شما جایگاه ویژه‌ای در کارنامه دارد. مانند فیلم‌هایی همچون «قرمز» یا «شبان بدلا» که قطعاً آثار مهمی در کارنامه شما هستند.

فروتن: بله دقیقاً برای خودم هم همین‌طور است. «تجربش ناتمام» جزو فیلم‌های ماندگار من است. در کارنامه فیلم‌هایی را دوست دارم. «تجربش ناتمام» هم در این میان قرار دارد. «قرمز» یا «شبان بدلا» که نقش امیر نوعی انگار در آن جاری می‌شد. لحظاتی در بازیگری است که شما تجربه آن لذت می‌برید. سر این فیلم خیلی از لحظات تجربه کردم. فکر می‌کنم یکی دیگر از بازی‌های خوب این فیلم متعلق به شقایق فراهانی است.

فروتن: فکری می‌کنم بهترین بازی شقایق فراهانی در این فیلم است.

آذربایجانی: ما یک پرده دیگری از بازیگری خانم فراهانی را در این فیلم می‌بینیم. فروتن: حالا که فیلم را می‌بینم، حس می‌کنم که نقش سرور فقط متعلق به شقایق فراهانی بود و بهترین انتخاب برای این نقش است.

در باره شقایق فراهانی هم از ابتدای زمان فیلم‌نامه‌مانند آقای فروتن فکری می‌کردید؟ نه حقیقتاً اما زمان فیلمبرداری و حتی حالا خیلی خوشحالم که این انتخاب را انجام دادم. هیچ انتخاب دیگری هم در حال حاضر برای این نقش ندارم.

آذربایجانی: البته در شخصیت پردازی‌ها هم ما خیلی به کاراکترها نزدیک نمی‌شویم و به اندازه کافی درباره گذشته و نوع ارتباطشان مطلع می‌شویم. آذربایجانی: به عقیده من باید به اندازه‌ای که نیاز است به مخاطب اطلاعات بدهیم و زوری نباید آنها را در جریان همه چیز قرار دهیم. خیلی سعی کردیم این اتفاق بیفتد.

من با پایان فیلم کمی مشکل دارم. چرا نباید زمانی که امیر و سرور از هم جدا می‌شوند و سرور در تنهایی خود گریم می‌کند، فیلم به اتمام نرسد. به عقیده من باید حتماً شخصیت زن داستان دوباره به خانه باز می‌گشت.

آذربایجانی: من به ماجرا کمی اخلاقی نگاه کردم و به تلخی قصه توجه نکردم. دلم می‌خواست ما در پایان یک مادر مسئول را کنار خانواده‌اش ببینیم که خاطره عاشقانه‌اش را در یک جایی خیلی برایش می‌باید.

این نگاه داشتن خاطره در خود و سرور هم می‌توانست بیفتد.

آذربایجانی: به عقیده من در خانه جای درست‌تری بود چرا که بازگشته به خانواده‌اش که در آنجا مسئولیت دارد. آدم‌ها ممکن است خاطرات عاشقانه خوبی داشته باشند. اما در بیشتر مواقع زمانی که دوباره سران می‌روند تا دوباره شروع کنند و ادامه دهند شاید آن خاطره شگفت هم از بین برود. پس بهتر است فقط یک جایی نگه داشته‌شود.

من کلا شکل دایره‌ای قصه‌هایم را دوست دارم. در این فیلم هم قصه را با یک مادر و پسر شروع می‌کنیم و دوباره با آنها به پایان می‌رسانیم. ما باید اینگونه به قصه نگاه کنیم که این آدم‌ها یک روز خوب با هم باشند و خاطراتشان را مرور کردند. اما در پایان هر کدام سر زندگی خودشان هستند.

آقای آذربایجانی شما در این فیلم یک قصه عاشقانه را موضوع اصلی قرار دادید ولی در عین حال تلاش می‌کنید ادای دین خود را به سینما و تئاتر ایران و تاریخچه آن به نمایش بگذارید. کدام یک از این موارد بهانه‌ای شد برای ساختن «تجربش ناتمام»؟

آذربایجانی: حقیقتاً این فیلم برای من با یک قصه عاشقانه شروع نشد. خواهرم نگار آذربایجانی بزرگتر از من است. او در دانشگاه سینما خوانده بود و من با هم دوره‌های او بزرگ شدم. با خاطرات و قصه‌های آنها رشد کردم. این خاطرات همان دیدن فیلم در سینما عصر جدید بود. عاشق فیلم «هامون» شدن. یا قصه‌های همان زمان برمی‌گردد. بعد قصه عاشقانه امیر و سرور لایمی بر تن این موضوع شد.

آذربایجانی: البته این فیلم به عقیده من ماجرایش اضمحلال اصالت‌هاست. بیش از این که این فیلم عاشقانه باشد یا شکل‌شان در حال تغییر است. مثل عشق، سینما، شهر...

آذربایجانی: ایده در اصل این است و ریشه تاریخی آن به من و قصه‌های همان آدم‌هاست که برایتان عنوان کردم. اما حالا «تجربش ناتمام» بیشتر یک فیلم عاشقانه به نظر می‌رسد و این ایده شما کاملاً

آذربایجانی: ایده اصلی که مدنظر من بود باید به‌گونه‌ای مطرح می‌شد که مخاطب احساس نکند ما می‌خواهیم شعار بدهیم. بهترین لایسی که می‌توانستیم تن این ایده کنیم، یک لباس عاشقانه خوب بود. قصه عاشقانه قصه اول من نبود. اما مخاطب عام که ممکن است نزدیک به سینما دهه ۶۰ یا ۷۰ نداشته باشد یا این بخش عاشقانه فیلم از تباطر برقرار می‌کند.

فروتن: بله. من همچنان روی الیوم کار می‌کنم. امیدوارم که در چندماه آینده وارد بازار شود. فضای موسیقی همه‌روایی من بوده نه آرزوی من.

فروتن: ما سعی می‌کنیم شرایط را حفظ کنیم تا به‌درستی به جلو حرکت کنیم. اما یک جاهایی می‌شود و یک جاهایی نه. همه دوست دارند بهترین فیلم‌ها را در طول سال کار کنند. من هم باید تلاوت بیکاری‌ها، کار نکردن‌ها را بدهم. می‌توانم همیشه سر کار باشم. اما حالا ماهی است کار نمی‌کنم و ترجیح می‌دهم سر کاری بروم که دوست دارم.

آذربایجانی: یادم هست پیش از این عنوان کرده بودید که می‌خواهید دروس موسیقی تمرکز کنید.

فروتن: بله. من همچنان روی الیوم کار می‌کنم. امیدوارم که در چندماه آینده وارد بازار شود. فضای موسیقی همه‌روایی من بوده نه آرزوی من.

فروتن: ما سعی می‌کنیم شرایط را حفظ کنیم تا به‌درستی به جلو حرکت کنیم. اما یک جاهایی می‌شود و یک جاهایی نه. همه دوست دارند بهترین فیلم‌ها را در طول سال کار کنند. من هم باید تلاوت بیکاری‌ها، کار نکردن‌ها را بدهم. می‌توانم همیشه سر کار باشم. اما حالا ماهی است کار نمی‌کنم و ترجیح می‌دهم سر کاری بروم که دوست دارم.

آذربایجانی: بله اما شاید در همین وضع هم باز فیلمی باشد که شرایط آن را بسنجیم و قبول کنیم.

فروتن: در یک مقطعی در تلویزیون هم فعالیت داشتید. یعنی از این شرایط هم فاصله گرفتید.

آذربایجانی: در جواب این سؤالات می‌توانم اعترافاتی را بیان کنم. من سالی که ۵ فیلم «عبار ۱۲»، «پستچی سه‌بار» در تلویزیون می‌کردم. اما در جشنواره فیلم داشتم. تصمیم گرفتم تابلو هنرپیشه سینمایوبون را برای خودم بکنم. به همین دلیل امتحان کردم. تصمیم گرفتم در سریال تلویزیونی که مورد علاقه‌ام بود بازی کنم. تا متوجه شوم که این انتخاب می‌تواند جایگاه بازیگری‌ام را تغییر دهد.

آذربایجانی: در واقع پذیرفتن این که در سریال آقای حسن پور بازی کنم، برایش حکم عبور از ترس را داشت. کار با فریدون حسن پور را قبول کردم چون قبلاً با او همکاری داشتم و رابطه خوبی بین ما بود. در دست در اوج بازی کردم. در سینما، این انتخاب را در تلویزیون انجام دادم. از طرف دیگر یک تلعتاثر با عنوان «خرده‌جنایت‌های زن و شوهری» با خانم نیکی کریمی در تلویزیون کار کردم که فکر می‌کنم جزو چند کاری است که عاشقانه دوست‌ش دارم. البته بهترین تلعتاثر سال من شناخته‌شد.

فروتن: نظراتی که در جشنواره‌ها از می‌شود، بیشتر سلیقه‌ای است. حداقل از دید من چندان ملاک معتبری محسوب نمی‌شود. حتی اگر به خودم جایزه بدهم، می‌توانم جایزه‌ام را حتی برای خودم زیر سؤال ببرم. این‌گونه نیست که یک خوش‌یابوری داشته باشیم.

فروتن: البته دورادور پوریا آذربایجانی را می‌شناختم. وقتی فیلم‌نامه را خواندم، احساس کردم که قابلیت این را دارد که نتیجه خوبی از آن حاصل شود. از طرفی کارگردان باانگیزه‌ای بود. در این فیلم فضای خیلی خوبی را تجربه کردم. من وارد کاری شده بودم

بی‌تأسی | تجریش ناتمام | فیلمی از پوریا آذربایجانی است که به‌تازگی در سینماها اکران شده است. «روایت‌های ناتمام» اولین فیلم این کارگردان بود که بعدها به‌عنوان یک اثر ویدیویی شناخته شد و هرگز امکان اکران عمومی پیدا نکرد.

«تجربش ناتمام» حدود ۲ سال پیش ساخته شد و به دلایلی در دولت قبلی نتوانست مجوز نمایش بگیرد و حتی به دلایلی امکان نمایش در جشنواره را هم پیدا نکرد. از این رو اکران فعلی این اثر، اولین رویارویی این کارگردان با مخاطبانش محسوب می‌شود. این فیلم یک اثر عاشقانه است که محمدرضا فروتن و شقایق فراهانی بازیگران اصلی آن هستند. فیلمی که تلاش می‌کند در بستر عاشقانه‌ای که دارد به سینمای پرافتخار ایران در دهه ۶۰ و ۷۰ اشاره کند. البته به گفته کارگردان این فیلم اضمحلال اصالت‌هاست. اصالت‌ها و ارزش‌هایی که در جامعه فعلی شکل آنها تغییر کرده یا روبه‌ناپودی است.

در همین ارتباط با پوریا آذربایجانی، نویسنده و کارگردان و محمدرضا فروتن درباره ایده عاشقانه فیلم، ادای دین به سینمای گذشته ایران، انتخاب بازیگران، دلایل حضور فروتن بازیگر ستاره سینما در این اثر و... صحبت کردیم.

تقریباً ۲ سال پیش فیلم «تجربش ناتمام» ساخته شد اما در این مدت نتوانست اکران عمومی شود. از طرف دیگر اولین فیلم شما «روایت‌های ناتمام» که بعدها عنوان یک اثر ویدیویی به خود گرفت هرگز اکران نشد. به‌هر حال ممکن است چنین شریایی برای یک فیلم‌ساز در ادامه راه دلسردی به همراه بیاید. حالا که دو سال از تولید این اثر می‌گذرد، هنوز همان حس و حال را نسبت به فیلم دارید. فکر نمی‌کنید شاید زمان مطلوب برای اکران فیلم گذشته‌است.

پوریا آذربایجانی: من این فیلم را بسیار دوست دارم. همیشه فکر می‌کردم که حتی اگر اکران نمی‌شد، در نهایت در خانه خودم آن را می‌دیدم. حتی آن راز «روایت‌های ناتمام» هم بیشتر دوست دارم چون برای من یک فیلم دلی بود. به‌همین دلیل معیارم برای علاقه به این فیلم، به‌اکران شدن یا نشدن آن بر نمی‌گردد.

در درجه اول وقتی فیلم را می‌ساختیم، خیلی شرایط خوبی بود و همه‌لذت بردیم. بعد از این که فیلم آماده شد، همه‌ما از نتیجه راضی بودیم. ولی طبیعی است که من به‌عنوان کارگردان اثر وقتی ۲، ۳ سال از تولید فیلم بگذرد دوباره آن نشود، قطعاً لذت می‌شوم.

در همین آسسال مدام در سالن‌های ارشاد به دنبال مجوز «تجربش ناتمام» بودم. هیچ‌وقت هم متوجه نشدم که چرا در این مدت به من پروانه نمایش ندادند. اما حالا خیلی خوشحالم. فیلم اکران شده‌است.

شما به‌عنوان بازیگر فیلم ۲ سالی است که از آن فاصله گرفته‌اید، با توجه به این که در این میان در فیلم‌های دیگری هم ایفای نقش کرده‌اید، اما می‌دانم به شدت «تجربش ناتمام» را دوست دارید و جایگاه ویژه‌ای در کارنامه‌تان دارد. حالا که از نقش‌تان در این فیلم فاصله گرفتید، باز هم همان حس قبلی را نسبت به آن دارید؟

محمدرضا فروتن: به جرات می‌توانم گفت، حس مثبتی که نسبت به «تجربش ناتمام» داشتم در طول این آسال وقفه‌ها برای اکران بیشتر هم شده است. یکی از دلایل این است که یک حس انتظار برای اکران فیلم هم به‌حس خوب قبلی اضافه شده‌است. در این فاصله ۲ فیلم اکران شد و دی‌وی‌دی فیلم دیگر من فضل افشار، وارد شبکه رسانه‌های تصویری شد. در این مدت هم از موسیقی نمی‌دیدم که گفت‌وگو کنم. اما واقعیت این است که تعلق خاصی به «تجربش ناتمام» دارم. در تمام مدت فیلمبرداری این فیلم احساس می‌کردم که یک انرژی خوبی مارا جلو می‌برد. فضا و شرایط حرف‌های که زمان تولید برای ما فراهم شد، باعث این حس خوب شد. به طوری که ما به راحتی می‌توانستیم حتی درباره دیالوگ‌ها پیشنهاد بدهیم. پوریا آذربایجانی هم به‌عنوان یک کارگردان خوب، باخلاق و حرفه‌ای فیلم را جلو می‌برد.

آذربایجانی: به کل کار فکری می‌کرد و مثل برخی از کارگردانان در درونش «من» بزرگ و یادکردهای وجود نداشت که مانع از شنیدن پیشنهادات شود. او به درستی به نظرات گروه توجه می‌کرد.

وقتی فیلم‌نامه اولیه را خواندم، احساس کردم که باید بیشتر با آذربایجانی در این مورد صحبت کنم. چرا که معتقد به شدت فیلم لبه‌تیغی بود. معتقد بودم رابطه‌ای که قرار است ما در فیلم به تصویر بکشیم، بهتر است از زخمند و محترم نشان داده شود. دوست داشتم ۲ کاراکتر فیلم با تفکر و ذهنیتی کاملاً پخته و بالغ در اوج عاطفشان با یکدیگر رویه‌رو شوند. بعضی اوقات این احساسات چنان در لحظه در ما طوفان ایجاد می‌کرد که شاید نمی‌توانستیم به درستی تصمیم بگیریم. این نیت و هدف کاملاً همان زمان با ما بود.

پس با این که از این فیلم فاصله گرفتید، نباید جایگاه‌ها را برایتان تغییر کرده‌باشد.

فروتن: البته بهتر است هر فیلمی در زمان خودش اکران شود. من به این موضوع باور دارم. فکر می‌کنم زمان اکران این فیلم هم همین‌جاست. به‌هر حال در این مدت هم درباره «تجربش ناتمام» صحبت شده است، به‌همین دلیل امیدوارم با موج مثبتی رویه‌رو شود.

به عقیده من «تجربش ناتمام» چندین پله بالاتر از فیلم قبلی شماست. چه به لحاظ فیلم‌نامه و چه به لحاظ کارگردانی. همچنین انتخاب درست بازیگران، این اتفاق خوبی است